

ارزیابی مکان‌یابی کاربری‌های آموزشی دهستان بوچیر طی سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ با استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی

شهاب الدین بیگی^۱ و شعیب بیگی^۲

۱- کارشناسی ارشد سنجش از دور و سیستم اطلاعات جغرافیایی اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان، شهرستان پارسیان
Sangeshazroor@yahoo.com

۲- کارشناس تربیت بدنی اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان، بخش شبیکوه
Sh.beygi1989@yahoo.com

چکیده:

یکی از مهم‌ترین اهداف برنامه‌ریزی کاربری اراضی تامین مناسب خدمات عمومی از جمله دسترسی به خدمات آموزشی است. توزیع فضایی این فعالیت‌ها به لحاظ تاثیر مستقیم آن در آسایش خانوارها از حساسیت زیادی برخوردار است. هدف از این تحقیق بررسی و ارزیابی مراکز آموزشی روستا بوچیر بر اساس همجواری آن با کاربری‌های سازگار و ناسازگار بر مبنای شعاع دسترسی تعیین شده با استاندارد سرانه فضاهای آموزشی کشور است. در این راستا، پژوهش حاضر با توجه به معیارهای کمی و کیفی برای ارزیابی مکان‌گزینی وضع موجود فضاهای آموزشی از روش ماتریس گولر و سیستم اطلاعات جغرافیایی استفاده شده است. این روش که به ارزیابی کیفی کاربری‌ها می‌پردازد، شامل ماتریس سازگاری، مطلوبیت و همجواری است. برای ارزیابی میزان سازگاری، همجواری و مطلوبیت فضاهای آموزشی، معیارها و استانداردهای مکان‌یابی فضاهای آموزشی از منابع موجود استخراج و سپس ماتریس ارزیابی تهیه شده است. با توجه به معیارها و فاصله مراکز آموزشی با هر یک از معیارها، نمرات مثبت و منفی لحاظ شد. نتایج بدست آمده در بررسی همجواری‌ها با ترکیب لایه‌های مختلف مشخص شد که در رابطه با کاربری‌های سازگار بخصوص کاربری مسکونی ۴ مدرسه دارای وضعیتی نامناسب هستند. در رابطه با کاربری‌های نیمه سازگار ۵ مدرسه در همجواری با کاربری نظامی و بهداشتی-درمانی در وضعیت نامناسبی به سر می‌برند و در رابطه با همجواری با کاربری‌های ناسازگار ۶۰٪ مدارس در همجواری این کاربری‌ها بویژه کاربری شریان اصلی دارای وضعیتی کاملاً نامناسب هستند. همچنین از نظر سرانه فضاهای آموزشی از استاندارد بالاتر می‌باشد.

کلمات کلیدی: برنامه ریزی کاربری، کاربری سازگار، ماتریس گولر، فضاهای آموزشی و سرانه آموزشی

۱-مقدمه

امروزه با افزایش جمعیت و به زیر ساخت و ساز رفتن کلیه زمین‌ها و عدم مکان‌یابی درست خدمات در شهرها و روستاها به ویژه مکان‌های آموزشی، موجب بروز مشکلات متعددی به ویژه در زمینه خدمت‌رسانی به قشر جوان و دانش آموز جامعه که بیش از یک چهارم جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند، شده و همچنین موجب تقاضای روزافزون این بخش در مقابل امکانات محدود آموزشی و از طرف دیگر باعث بالارفتن هزینه ایاب و ذهاب، بروز ترافیک و از همه مهم‌تر افت تحصیلی فرزندان و بی‌علاقگی آن‌ها به درس و تحصیل شده است. لذا از آنجا که دسترسی عادلانه به زمین و استفاده بهینه آن از مولفه‌های اصلی در توسعه پایدار و عدالت اجتماعی به شمار می‌رود. امروزه مفاهیم زمین و فضا در شهرها تغییرات کیفی پیدا کرده و بالطبع ابعاد و اهداف برنامه ریزی اراضی شهری نیز وسیع‌تر و غنی‌تر گشته است. بنابراین یکی از مهم‌ترین اهداف برنامه ریزی کاربری اراضی تامین مناسب خدمات عمومی از جمله دسترسی به خدمات آموزشی است. توزیع فضایی این فعالیت‌ها به لحاظ تاثیر مستقیم آن در آسایش خانوارها از حساسیت زیادی برخوردار است. از نظر برنامه ریزی کاربری اراضی، کاربری‌هایی که در حوزه نفوذ یکدیگر قرار می‌گیرند، باید از سنخیت و همخوانی فعالیت با یکدیگر منطبق باشند و باعث مزاحمت و مانع انجام فعالیت یکدیگر نشوند، به عبارت دیگر کاربری‌ها باید در مجاورت کاربری آموزشی قرار